

הדלקת נר שבת-Lesson 4

Source 1

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כה' עמ' ב'-רבי ישמעאל אומר כו'. מאי טעמא? אמר רבא: מתוך שריחו רע, גזרה שמא יניחנה ויצא. אמר ליה אביי: ויצא! אמר ליה, שאני אומר: הדלקת נר בשבת חובה, דאמר רב נחמן בר רב זבדא, ואמרי לה אמר רב נחמן בר רבא אמר רב: הדלקת נר בשבת, חובה; רחיצת ידים ורגלים בחמין ערבית, רשות, ואני אומר: מצוה. מאי מצוה? דאמר רב יהודה אמר רב: כך היה מנהגו של רבי יהודה בר אלעאי, ערב שבת מביאים לו עריבה מלאה חמין, ורוחץ פניו ידיו ורגליו, ומתעטף ויושב בסדינין המצוייצין, ודומה למלאך ה' צב-אות, והיו תלמידיו מחבין ממנו כנפי כסותן, אמר להן: בני, לא כך שניתי לכם, סדין בציצית: בית שמאי פוטרין ובית הלל מחייבין. והלכה כדברי בית הלל! ואינהו סברי, גזירה משום כסות לילה. (איכה ג') ותזנה משלום נפשי נשיתי טובה. מאי ותזנה משלום נפשי? אמר רבי אבהו: זו הדלקת נר בשבת. נשיתי טובה: אמר רבי ירמיה: זו בית המרחץ. רבי יוחנן אמר: זו רחיצת ידים ורגלים בחמין. רבי יצחק נפחא אמר: זו מטה נאה וכלים נאים שעליה. רבי אבא אמר: זו מטה מוצעת ואשה מקושטת לתלמידי חכמים.

Translation: RAV ISHMAEL SAID etc. What is the reason? Rabbah answered, Since it is malodorous, it is feared that he, the occupant of the house, will leave it and go out. Said Abaye to him, Then let him leave it! I maintain, Abaye replied, that the kindling of the lamp on the Sabbath is a duty, for Rav Nahman ben Rav Zabda-others state, Rav Nahman ben Raba-said in Rab's name: The kindling of the lamp for the Sabbath is a duty; the washing of the hands and the feet in warm water on the eve of the Sabbath is voluntary. While I maintain that it is a Mitzvah. How is it a Mitzvah? For Rab Judah said in Rab's name: This was the practice of R. Judah b. Il'ai: On the eve of the Sabbath a basin filled with hot water was brought to him, and he washed his face, hands, and feet, and he wrapped himself and sat in fringed linen robes, and was like an angel of the Lord of Hosts. But his disciples hid the corners of their garments from him. Said he to them, My sons! Have I not thus taught you: A linen robe, in respect to fringes-Beth Shammai exempt it, while Beth Hillel hold it liable, and the halachah is as Beth Hillel? But they held, it is forbidden on account of being a night garment. Concerning the verse: And You have removed my soul far off from peace; I forgot prosperity. What is the meaning of, 'and You have removed my soul far off from peace'? Rav Abbahu said: This refers to the kindling of the light on the Sabbath. I forgot prosperity; Rav Jeremiah said: This refers to the loss of baths. Rav Johanan said: This means the washing of hands and feet in hot water. Rav Isaac Nappaha said: This refers to a beautiful bed and beautiful bedclothes upon it. Rav Abba said: This refers to a decked-out bed and an adorned wife for scholars.

Source 2

רש"י מסכת שבת דף כה' עמ' ב'-חובה - כבוד שבת הוא, שאין סעודה חשובה אלא במקום אור כעין יממא, בפרק בתרא דיומא (עה, ב).

Translation: Candle lighting is performed in honor of Shabbos. A meal is not considered to be special unless it is eaten in an atmosphere that is as well lit as the daylight.

1. Why do we not use עטרן, the oily residue of pitch as a fuel for providing light?

Source 3

תוספות מסכת שבת דף כה עמ' ב'–חובה – לגבי רחיצת ידים בחמין קרי ליה חובה דלא
הוי כל כך מצוה; ומים אחרונים קרי ליה חובה משום סכנה דמלח סדומית ושהרגו הנפש
וחמירי טפי מן הראשונים. ויש שרוצים לומר דאין לברך אהדלקת נר מדקרי ליה חובה
כדאמרינן (חולין קה.) מים אחרונים חובה ואין טעונין ברכה. ואומר רבינו תם דשיבוש הוא
דלא דמי למים אחרונים דלא הוי אלא להצלה בעלמא אבל הדלקת נר היא חובה של מצות
עונג שבת, וכמה חובות הן דטעונין ברכה. ומה שאומר טעם אחר שלא לברך משום שאם
היתה מודלקת ועומדת לא היה צריכה לכבותה ולחזור ולהדליקה ולא להדליק אחרת אין
נראה דהא גבי כיסוי הדם (שם פז.) אם כסוהו הרוח פטור מלכסותו אפילו הכי כשמכסה
צריך לברך, וכן נולד מהול איכא למ"ד דאין צריך להטיף ממנו דם ברית וכשמל תניא
בשילהי פר' ר' אליעזר דמילה (לקמן דף קלז:) המל אומר כו'. ובסדר רב עמרם יש המדליק
נר בשבת מברך אשר קדשנו כו'. ועוד נראה לר"ת שאם היה הנר מודלק ועומד שצריך
לכבות ולחזור ולהדליק כדאמר ליה ההוא סבא ובלבד שלא יקדים ובלבד שלא יאחר (לעיל
דף כג:).

Translation: The act of washing one's hands in hot water before Shabbos was described by the Gemara as "mandatory" because it is not that much of a "Mitzvah." When referring to the requirement of washing one's hands before reciting Birkas Hamazzone, the Gemara also used the word "mandatory." The concern there is with the danger involved in wiping one's eyes with the salt that comes from the area of Sodom that a person may have come in contact with during the meal. There is also the concern that there should not be the repetition of an incident in which a person lost his life because of his failure to wash his hands after eating. Some wanted to argue that it is not necessary to recite a Bracha when lighting candles for Shabbos based on the fact that the Gemara used the word: mandatory in reference to the act of lighting Shabbos candles. They made that argument because concerning the practice of washing one's hands after eating, the Gemara also used the word "mandatory" and did not require the recital of a Bracha. Rabbeinu Tam said it was a mistake to compare the two acts. Washing hands after eating was instituted only as protection against endangering one's life but lighting candles before Shabbos was enacted as a mandatory act as part of the Mitzvah of enjoying Shabbos. Several similar obligations come with the requirement that they include a Bracha. Another reason given for not making a Bracha; i.e. because when the candles are already lit well before Shabbos, there is no requirement to put them out and to relight them, I am not sure that I agree that there is no requirement to extinguish and to then relight the candles. I can support that position by pointing to the practice of covering the blood of an animal once it is slaughtered. Even if the wind blows dirt over the blood, and he is not required to cover the blood, if he covers the blood anyway, he has to make a Bracha. Similarly when a male child is born without foreskin, it may not be necessary to cut him at all but when he goes through the circumcision ceremony, we still recite the Brachos. In addition we find that in Seder Rav Amrom Gaon, he requires the recital of a Bracha for lighting Shabbos candles. It therefore is the position of Rabbeinu Tam that if candles were already lit well before Shabbos, they should be extinguished and then relit with the recital of a Bracha provided that it is not done too early or too late.

Source 4

רמב"ם הלכות שבת פרק ה הלכה א-הדלקת נר בשבת אינה רשות אם רצה מדליק ואם רצה אינו מדליק, ולא מצוה שאינו חייב לרדוף אחריה עד שיעשנה כגון עירובי חצרות או נטילת ידים לאכילה אלא * חובה, ואחד אנשים ואחד נשים חייבין להיות בבתיהן נר דלוק בשבת. אפילו אין לו מה יאכל שואל על הפתחים ולוקח שמן ומדליק את הנר שזה בכלל עונג שבת. וחייב לברך קודם הדלקה ברוך אתה ה' א-להינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של שבת, בדרך שמברך על כל הדברים שהוא חייב בהם מדברי סופרים.

Translation: Lighting candles before Shabbos is not optional in that if a person wants to light, he can do so and if he does not want to light, he does not have to light. But it is also not a Mitzvah that a person must chase after until he performs it similar to the obligation to prepare an Eruv in the courtyards or washing hands before eating. However, it is an obligation. Men and women are required to have candles providing light in their houses during Shabbos. Even if a person does not have what to eat, he should beg for olive oil so that he can have light for Shabbos because having light on Shabbos is a major part of the enjoyment of Shabbos. A person is required to recite the Bracha: Baruch Ata Hashem Elokeinu Melech Ha'Olam Asher Kidishanu B'Mitzvotav V'Tzeivanu L'Hadlik Neir Shel Shabbos as we recite a Bracha for any act that we are obligated to perform based on the direction of our Sages.

Source 5

*הגהות מיימוניות הלכות שבת פרק ה הלכה א- שבת (דף כ"ג), אמר רב הונא הרגיל בנר הויין ליה בנים תלמידי חכמים, וכתב הטור ויש שמכוונים לעשות שתי פתילות אחת כנגד זכור ואחת כנגד שמור.

Translation: Rav Huna said: a person who regularly lights Shabbos candles will merit having sons who are Torah Scholars and the Tur wrote that there are those whose practice it is to light two candles, one based on the word: Zachor found in the first set of the Ten Commandments concerning Shabbos and one based on the word: Shamor found in the second set of the commandments concerning Shabbos

Source 6

ספר העיתים סימן יג'-דקיי"ל הדלקת נר בשבת חובה חייב לברך על הדלקתו בדרך שמברכין על כל המצות ומאי מברך ברוך אקב"ו להדליק נר של שבת והיכין ציונו מלא תסור כדאמרינן בענין נר של חנוכה, א"נ שאל אביך ויגדך וכדאמרינן נמי וודאי דדבריהם בעי ברכה ורבנן נמי אקרא אסמכינהו כדאמר לקמן ותזנה משלום נפשי נשיתי טובה. מאי ותזנה משלום נפשי? א"ר אבהו זו הדלקת נר בשבת שהיא שלום כדאמר משום שלום ביתו ואמרינן נמי מידעת כי שלום אהלך דהאי קרא אסמכוה רבנן אהדלקת נר בשבת.

Translation: We hold that lighting candles on Shabbos is obligatory, meaning that it is necessary to recite a Bracha while lighting the candles just as we recite a Bracha while performing other Mitzvos. What Bracha does one make? Asher Kidishanu B'Mitzvotav V'Tzeivanu L'Hadlik Neir Shel Shabbos. Where do we find that G-d commanded us to light Shabbos candles? From the words: Lo Tasur, do not deviate from what you are taught as we learned concerning the performance of the Mitzvah of lighting candles for Chanukah. A second basis: Ask your father (your religious leaders) and they will direct you as we learned.

תפלת ערבית לליל שבת Versions Of

Those directions should include the obligation to recite a Bracha. Our sages linked the obligation to light candles for Shabbos on a verse: and You have removed my soul far off from peace I forgot prosperity. What is the meaning of the words: You have removed my soul far off from peace. Rav Huna said this is the obligation to light candles for Shabbos because the candles represent peace in the household. Our Sages further linked the obligation to the verse: You should know that there is peace in your tents. This represents the obligation to light candles for Shabbos.

Source 7

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כג' עמ' א'—אמר רב חייא בר אשי אמר רב: המדליק נר של חנוכה צריך לברך. ורב ירמיה אמר: הרואה נר של חנוכה צריך לברך. אמר רב יהודה: יום ראשון הרואה מברך שתיים, ומדליק מברך שלש. מכאן ואילך, מדליק מברך שתיים, ורואה מברך אחת. מאי ממעט? ממעט זמן. ונימעות נס! נס כל יומי איתיה. מאי מברך? מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה. והיכן צונו? רב אויא אמר: (דברים יז) מלא תסור. רב נחמיה אמר: (דברים לב) שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך.

Translation: Rav Hiyya ben Ashi said: He who lights the Hanukkah lamp must pronounce a blessing; while Rav Jeremiah said He who sees the Hanukkah lamp must pronounce a blessing. Rav Judah said: On the first day, he who sees the lit candles must pronounce two Brachos, and he who lights the candles must pronounce three blessings; thereafter, he who lights pronounces two, and he who sees pronounces one. What is omitted? The Bracha of Shehechayanu is omitted. Yet let the 'miracle' be omitted? The miracle holds good for every day. What benediction is uttered? This: Who sanctified us by His commandments and commanded us to kindle the light of Hanukkah. And where did He command us? Rav Avia said: It follows from, you shall not turn aside which they shall show you. Rav Nehemiah quoted: Ask your father, and he will show You, your elders, and they will tell you.

Source 8

משנה מסכת שבת פרק ב משנה ו— על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר.

Translation: For committing one of the following transgressions, women die during childbirth: for not being careful about family purity, setting aside part of what is baked and in lighting candles before Shabbos.

Source 9

משנה מסכת שבת פרק ב משנה ז—שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה עשרתם ערבתם הדליקו את הנר.

Translation: A husband must remind his wife to perform three acts as it becomes dark before Shabbos; to tithe, to convert a public courtyard into a private one and to light candles.

Source 10

Professor Yitzhak D. Gilat, in his book: פרקים בהשתלשלות ההלכה in an article entitles: ליל התקדש שבת, pages 343-344, provides the following:

העובדה שברכת נר של שבת מופיעה לראשונה רק במקורות מן המאה התשיעית, ואף לאחר מכן לא פשטה בכל מקום, מעלה על הדעת את ההשערה, כי ברכה זו נתקנה בתקופת הגאונים בקשר לפולמוס נגד הקראים, שאסרו להדליק נר לשבת. הכתוב "לא תבערו אש

בכל מושבותיכם ביום השבת" (שמות לה, ג) נתפרש על ידי הקראים כאילו נצטוונו שלכל ישראל לא יהיה אור במושבותיהם ביום השבת, אף אם האור נדלק מבעוד יום. הקראים ראו בהדלקת נר של שבת חילול שבת, והוקיעו בין החטאים החמורים של הרבנים: "כל עת שהאש דולקת בשבת כאלו עוברים בלאו" (אדרת אליהו לאלהו בשייצי, דף נ ע"ב).

Translation: The fact that the requirement to recite a Bracha before lighting Shabbos candles did not appear in sources until after the Ninth century and that even then the practice was not universally accepted leads one to conclude that the requirement to recite a Bracha was instituted at the time of the Gaonim as part of their polemic against the Karaites who prohibited the lighting of candles for Shabbos. The verse: do not light a fire in all your homes on Shabbos (Shemos 35, 3) was interpreted by the Karaites as a commandment not to have light in their homes on Shabbos even if the light was lit before Shabbos. The Karaites viewed the act of lighting candles before Shabbos as a transgression of Shabbos and listed it as one of the gravest sins of the Sages: during the whole time that a light is burning in a person's home on Shabbos a person is transgressing a negative commandment (Aderes Eliyahu of Eliyahu B'Sheitze, page 50, side 2).

הגאונים נאלצו להתמודד עם טענות הקראים ולהתנצח אתם בכתב ובעל פה, כדי להוכיח שפרשנות חז"ל "ביום השבת אי אתה מבעיר, אבל אתה מבעיר מערב שבת לשבת" (מכילתא, ויקהל, עמ' 346) מעוגנת בפשוטו של מקרא ובמסורת אבות. לשם הדגשת חשיבותה של מצוות הדלקת נר לשבת תיקנו הגאונים שלפני ההדלקה תיאמר הברכה: "ברוך אתה ה' אלהינו, אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר של שבת". בברכה זו מרומזת אמונה בסמכות חכמים, השואבים את כוחם מדבר ה', כדברי התלמוד: "והיכן צונו? רב אויא אמר: מלא תסור מן הדבר אשר יגידו לך יי ושמאל (דברים יז, יא). רב נחמיה אמר: שאל אביך ויגדך וקניך ויאמרו לך (שם לב, ז). הברכה על אורה של שבת בשם ומלכות שימשה איפה אמצעי לפרסום מהימנותה של הקבלה וחובת הדבקות בתורת חז"ל, כנגד הכיתות המכחישות ומלעיוזת על התורה שבעל פה (Footnote 115).

Translation: The Gaonim were compelled to tackle the issues raised by the Karaites and to battle them in writing and orally in order to bolster the interpretation of the Sages that on Shabbos it was prohibited to light a flame but it was permitted to light a flame before Shabbos that would remain burning on Shabbos (Mehilta page 46). They further needed to support the argument that their interpretation was rooted in the simple meaning of the words of the Torah and in the tradition of our forefathers. In order to reinforce the importance of the Mitzvah to light candles for Shabbos, the Gaonim composed a Bracha to be recited before lighting candles for Shabbos: Baruch Ata Hashem Elokeinu Melech Ha'Olam Asher Kidishanu B'Mitzvotav V'Tzeivanu L'Hadlik Ner Shel Shabbos. In this Bracha was embedded a reference to the belief in the power of the Sages, who drew their authority from the words of G-d, as the Talmud says: Where did G-d command the Jewish people to light candles for Chanukah? Rav Avia said: It follows from: "you shall not turn aside which they shall show you" (Devarim 17, 11). Rav Nebemiah quoted: Ask your father, and he will show you, your elders, and they will tell you (Devarim 32, 7). The Bracha that was composed to be recited on the light prepared for Shabbos which contained G-d's name and His hegemony served as a means of publicizing the reliability of the oral transmission of Torah and the need to abide by the Torah as interpreted by the Sages in opposition to those groups who contradicted and mocked the Oral Law.

Footnote 115-

ייתכן שבמקומות שבהם לא חדרה הקראות, או שהשפעתה היתה מועטה, לא נתפשטה הברכה על נר שבת, שנתקנה בעיקר נגד הקראים. מכאן חילופי המנהגים בנידון.

Translation: It would appear that in those places where the Karaites movement did not take hold nor exerted any influence, the requirement to recite a Bracha before lighting Shabbos candles was not followed since that requirement was instituted primarily as part of the battle against the Karaites. That is the source of the difference of opinion that is being discussed here.